

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inzerate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 29. aprila 1898.

Politiški oddelek.

„Herrenvolk“.

Čedalje srditejše, čedalje brezobširnejše in brutalnejše nastopajo Nemci proti Slovanom sploh in sosebnost proti nam Slovencem, čedalje jasnejše se priznavajo k filozofični teoriji blaznega Friderika Nitzscheja trdeč, da so oni gospodski narod, da so „Herrenvolk“, prav kakor se Židje smatrajo za „izvoljeni narod“, in jeden najantipatičnejših nemških „štreberjev“, jeden najneznačajnejših nemških poslancev, dr. Oton Steinwender, se je osmelil, to zalučati v obraz našim bratom onkraj Karavank, koroškim Slovencem.

Nitzscheva teorija bide v lice vsaki pravici in pravičnosti. vsem višjim človeškim idejam, to je teorija bestijalnosti, kakoršne se izža paganskih časov ni upal nihče izustiti in zastopati. Ta teorija proglašja gospodstvo nemškega naroda in dosledno zasuzenje slovanskih narodov, in povse naravno je, da se ne da drugače izvršiti in uveljaviti, kakor z brutalnim nasilstvom.

Ta teorija ni nova. Poznali so jo že stari Rimljani, Nemci pa jo praktikujejo pri nas že tisoč let, dasi se je sami niso zavedali, ampak so jo izpoznali šele v najnovejšem času. Filozofično jim jo je definirjal Friderik Nietzsche, dejanski pa so jo izvrševali že prej.

Že tisoč in več let je minulo, kar so Franki kakor razbojniki napadli slovenske dežele, pregnali slovenske vladarje, oropali Slovence samostalnosti in neodvisnosti, jim ukradli njihovo domačijo in zavladali nad narodom, a ar se jim ni vdalo, kar se jim je uprlo, to so pokončali z ognjem in mečem.

Nemška silovlada nam je tekom stoletij vzela široke, lepe in plodovite pokrajine in samo krajevna imena pričajo še, da je bila nekdanj slovenska domovina velika in mogočna, da je segala v Tirole, do Bavarske meje in do Donave. Koder zdaj najstrupenejši nemški nacijo-

nalci rjovejo svoje veleizdajske pesmi, tam je nekdanj donela in gospodovala slovenska govorica.

Zatiranje in sistematično raznarodovanje se je nadaljevala tudi potem, ko so prišle slovenske dežele pod vladno Habsburžanov, ko je bila ustanovljena Avstrija. Ves državni aparat je deloval in dela še na to, da nam vzame narodnost in jezik. Germanizuje se v šoli, germanizuje se v uradih, germanizuje so povsod in na vso moč, z vsemi možnimi sredstvi in pripomočki.

Čemu ponavljamo ta staradavno spoznana in neštetilnokrat pojasnjena in dokazana dejstva? Ker mora sleherni Slovenec imeti vedno pred očmi, da preži in deluje vse Nemštvo na to, biti gospod, iz Slovence pa napraviti sužnja.

Tiste ideje, katere so vodile Nemce in Hune pred tisoč leti, ko so napadli Slovence, tiste ideje, lepo filozofično formulirane, vodijo nemštvo tudi dandanes. Avstrijo smatrajo ti Nemci danes za nemško kolonijo, za državo, v kateri so Nemci poklicani, biti vladarji in gospodarji in kjer hočejo nad slovanskimi narodi brezpogojno in absolutno gospodariti, tako kakor gospoduje Turčin v Armeniji, na Kreti in v Macedoniji. Nemec v Kamerunu, Anglež v Indiji in Španec na Kubi. In ker vedo Nemci, da je napad najboljša obramba, zato so sedaj napadli Slovence z divjim srdom in z vso ljutostjo, prav kakor da je prišla ura, ko obvelja in se obistini njih starodavno hrepenenje in prizadevanje, ko se uresniči njih tisočletne želje, ko zavlada dejanski in popolnoma načelo, da so Nemci „Herrenvolk“, Slovani pa „minderwerthig“ robovi.

V teoriji protestujemo Slovenci proti temu načelu bestijalne samopravnosti jako odločno in energično. V lepah besedah in sklicuj se na nauke krščanstva, ki je vsem narodom prineslo pravico in svobodo, protestujemo proti temu, da bi se narodi delili na gospodске in na suženjske, v višje in nižje stoječe, v superijorne in v inferijorne, in zvesti krščanskim načelom zahtevamo samo jedno, da se nam dajo tiste pravice, kakor jih vživa Nemec, da naj bomo z Nemci ravnopravni, ko moramo

ista bremena nositi kakor on. Slovesno zavračamo nekrščanski, paganski nauk, posneti iz časa starorimskega krutovladja, da je Bog jeden narod ustvaril za to, da gospodari, drugi narod pa za to, da robuje in tlačani. Z besedami se krepko in odločno ustavljamo — ali v svojo obrambo, v rešitev svoje narodnosti in svojega jezika storimo tako malo, da se svojih ljutih, nasilnih in brezobzirnih nasprotnikov, kateri niso samo mnogoštevilni, ampak imajo na svoji strani znamenito kulturo in velikanski kapital, ne moremo ubraniti, ako ne začnemo intenzivno, odločno, neustrašno in dosledno delovati na emancipacijo od Nemcev.

Proti nemškim prizadevanjem bi se moral po vsem Slovenskem dvigniti vihar, kakor ga ta zemlja še ni učakala iz časa prihoda Frankov in Hunov. Narod bi moral v obrambo narodnosti in jezika združiti vse sile in se nemškim naklepom upreti z vso močjo, saj tu ne gre samo za rešitev narodnosti in jezika, saj je od te rešitve odvisna tudi gospodarska eksistenca slovenskega naroda. Zmaga nemštva pomeni proletariziranja slovenskega naroda. Kdor tega ne vidi, tisti je slep na obe očesi, zato pa je nujno potrebno, da se že kaj stori za skupno, solidarno a tudi brezobzirno postopanje.

Nemci hočejo imeti boj na življenje in na smrt. Oni se bore za svoje gospodstvo nad nami, se bore za krivico, mi pa se borimo za sveto pravico in za to smemo iti v boj proti njim z upanjem na zmago.

Toda boj za biti ali ne biti se ne vodi tako, kakor je naš sedanji boj. Bojujejo se samo primorski Slovenci, tako žilavo, tako požrtvovalno, da jih moramo občudovati, kranjski Slovenci pa samo diplomatizujemo in streljamo s puškami v katerih ni krogelj. Tu na Kranjskem se morajo razmere premeniti, tu moramo resno začeti delovati, sicer je vse izgubljeno.

Politični pregled.

Desnica — poražena. — Dne 20. t. m. se je sešel državni zbor in takoj začel razpravo o nagajivih obtožbah nemških strank proti bivšemu Badenijevemu ministerstvu radi tega, ker je poklicalo redarje v parlament. Nemci so strastno napadali Badenija, tedanje predsedništvo in vso desnico ter po svoji navadi hinavsko zavijaje oči vzdihovali, kako strašne krivice se jim gode. V imeni desnice sta posegla v debato Jaworski, kateri je izjavil, da je desnica uveljavila lex Falkenhayn v obrambo parlamenta, v obrambo osebne časti in življenja desnici pripadajočih poslancev, ter dr. Kramař, proti kateremu so Nemci z barabsko surovostjo razgrajali in demonstrovali. V torek je bilo glasovanje in tu je desnico zadel čuten poraz. Zbornica je z večino 10 glasov vzprejela predlog, naj se obtoži Badenijevo ministerstvo in ga odkazala posebnemu odseku. Zgodilo se je to, ker se je absentiralo mnogo desnici pripadajočih poslancev, zlasti vsi pristaši nemške katoliške ljudske stranke. Ta stranka je najprej hotela predlagati motiviran prestop na dnevni red, hotela je obsoditi postopanje desnice, dasi je svoj čas sama glasovala za Falkenhaynov predlog. Tega sicer ni storila, ali absentirala se je pri glasovanju in tako prouzročila, da je desnica najbrž razbita, ker ni verjetno, da bi slovanski poslanci hoteli še hoditi roko v roki z nemško katoliško ljudsko stranko. Za bivše Badenijevo

ministerstvo sprejetje obtoženih predlogov pri prvem branji ne bo imelo posledic, kajti predlog mora biti pri drugem in pri tretjem branji vsprejet z dvetretjinsko večino in ne samo v poslanski zbornici, ampak tudi v gospodski zbornici, kar se seveda nikdar ne zgodi.

Jezikovno vprašanje. — Položaj kateri je vsled izida prve razprave o obtožnih predlogih proti bivšemu Badenijevemu ministerstvu postal skrajno napet, se reši tekom prihodnjih dnij, namreč pri razpravi o nujnih predlogih glede uredbe jezikovnega vprašanja. Stranke niso jedine, kako postopati glede jezikovnega vprašanja, pač je pa desnica jedina, da se vsi predlogi odkažejo posebnemu odseku. Nemci zastopajo stališče, da mora vlada najprej razveljaviti jezikovne naredbes, predno vstopijo v jezikovni odsek in zahtevajo zategadelj, naj vlada pri razpravi precizno izjavi, da ugodí njih željam. To je storila vlada le deloma, pač, da pa zaključi takoj zasedanje, ako Nemci ne vstopijo v jezikovni odsek.

Nagodba z Ogersko. — Avstrijska in ogerska vlada predložili sta dne 20. t. m. obema parlamentoma 22 načrtov zakonov, tičočih se obnovenja nagodbe z Ogersko. Po dve in polletnem pripravljanju je še-le Thunova vlada prišla do tja, da je mogla načrte predložiti drž. zboru, ni pa še mogla predložiti načrta o kvoti, ki je pri nagodbi glavna stvar. Opustil se je takozvani junctim. Vse stranke so jedine v tem, da je ta nagodba skrajno neugodna za Avstrijo, zlasti ker Avstrija ni dosegla ničesar druzega, kakor odpravo mlinarskega obrata, na drugi strani pa se hoče uvesti novih davkov kar za 40 milijonov; povišati se hoče namreč davek na pivo, žganje, sladkor in na petrolej. Davek na pivo poviša se za toliko, da bo liter za 2 kr. dražji nego je sedaj, davek na žganje se poviša za 15 gld., pri petroleju se poviša carina od 2 gl. 40 kr. na 3 gld. 50 kr. met. stot davek na sladkor pa se poviša od 13 na 19 gld. Novih predlog se torej nikakor ne moremo veseliti, akoravno se nam obljubujejo novi srebrni novci po 5 kron in novi bankovci po 10 kron ter novo občno računanje s kronami počenši s 1. januvarjem prihodnjega leta. Pa tudi dežele same bodo z novim davčnim zakonom znatno obremenjene, oziroma oškodovane. Vzamejo se jim namreč naklade na pivo in žganje, mesto tega pa se jim naklonijo neke odškodnine, ki pa niso v nobeni primeri s sedanjimi dogodki. Te predloge pač ne smejo na noben način obveljati.

Italija. — Kolika zaslepljenost vlada v Italiji, kaže jasno dejstvo, da so bivšega ministerskega predsednika zopet izvolili v poslansko zbornico. Dokazali so mu sleparije, katere je izvršil in parlament mu je tudi izrekel grajo, a zaslepljeni volilci so mu dali zopet svoje glasove. Izvoljen je bil z ogromno večino glasov. Dobil je od 1503 oddanih glasov 1176. Res, lepe razmere morajo vladati v Palermi, kjer so tega lisjaka zopet volili.

Saksonski kralj Albert je praznoval minole dni v Draždanah 70letnico svojega rojstva in 25letnico svoje vlade. Kralj si je priboril v nemško-francoski vojski veliko slavo. Kralj je priljubljen in vživa tudi posebno osobno prijateljstvo našega cesarja, ki se je tudi udeležil slavnostij.

Rusija in Črnogora. — Ruski car je pred kratkim poklonil Črnigori 30.000 pušk in 30 milijonov krogelj. S tem je Rusija zopet pokazala iskrene simpatije do Črnogore. Ruski list „Svejet“ pravi z ozirom na to darilo Rusije, da ta vkljub svojim velikim akcijam v Aziji ni pozabila južnih Slovanov in dolžnostij, katere ima do njih.

Špansko-ameriška vojna. — V smislu sklepa kongresa Zjedinjenih držav je predsednik Mac Kinley podpisal ultimatum, s katerim se zahteva od Španije, da se odreče Kubi in naj prizna svobodo in neodvisnost tega otoka. Če Španija tega ne stori, prisilijo jo Zjedinjene države z orožjem. Ta ultimatum pomeni napoved vojske, ker se je že naprej ve